

געטריי

יו"ל לקראת המעמד האדיר
געטריי פארן רעבי'ן
למען המשך קיומה של קהילתינו
קהילת חסידי ברסלב קרן אור
ערש"ק פר' כי תצא תשפ"ג

מאמנם להחזקת קהילת חסידי ברסלב
געטריי
פארן רעבי'ן
למען המשך קיומה של קהילתינו
קהילת חסידי ברסלב קרן אור
ערש"ק פר' כי תצא תשפ"ג

צדק
השול טבע מקוד
הרב האדיר
דני נחמן מכרסלב צדק'ל

**"לשמעלקא
ופייגאלע היה
רצון אחד,
לראות נחת
יהודית, לראות
נקמה בגויים,
לתקוע אצבע
בעינו של
האשמדאי
ולהגיד לו:
הנה נצחנו
אותך! הצלחנו
להקים דורות
של יהודים, רק
זאת היתה כל
שאיפתם"**

באונגערישע שוהל עם רוזנברג ועם דייטש, עם שלעזינגער ושיינברגר, כל אחד מהם השקיע בבעריש הצעיר, העיקר שירוה נחת, והוא לא איכזב, הוא האיר פנים למוריו ורבותיו, הוא הצליח ועשה חיל בלימודו, הוא ידע פרקים שלמים, תחילה של משניות ומאוחר יותר גם של גמרא, ופ"ת ועוד, וכבר ידע אפילו להכין בעצמו 'פשעטי"ל', כך או כך, השנים עברו וזקנו החל מתמלא בזיפים שחורים, הוא התבגר והגביה את קומתו, תמיד וחסון, וכבר החלו הוריו מהרהרים אחר שידוך הגון, כזה שיגשים את החלום שבחלקו התגשם ושימח אותם לכדי מצהלות יומיות ומילא את הפער והחסר הגדול באובדן מולדתם על המוקד, הי"ד.

בירושלים דאז, עוני ומחסור הורגשו בכל פינה, ילדים רבים הלכו לישון רעבים במלוא מובן המילה, שלא כהיום שאם אומרים על ילד שהוא נשאר רעב אות הוא כי לא קיבל את שלל המתקנים שחבריו הביאו לחיידו, לא היה כלום לאכול, אין עט או קולמוס שיוכל לתאר מהו חרפת רעב כפשוטו ממש, אבל לא כולם, המדינה הציונית היתה אז משופעת, וארגוניה הקלוקלים אצ"ל ולח"י ודומיהם סובבו בריכוזים החרדים והציעו אוכל, עבור כף אורז!! היו כאלו שנטשו את הוריהם ואת ביתם, והפנו עורף לכל הקדוש והיקר, לא 'שכף אורז' שווה את החיים הנצחיים אבל הרעב גבר והכריע, ואין בית אשר אין שם מת, חללים רבים נפלו על המזבח הציוני, טובים היו חללי הנאצים מחללי הציונים שהם באים לעולם שכולו טוב מזוככים, והם החטיאום ואיבדו אותם משני עולמות.

ובבית שמעלקא ופייגאלע תאניה ואניה, בעריש איננו! זה כמה ימים שלא רואים אותנו באונגערישע שוהל! יודעי דבר סיפרו שראו אותו עומד ליד הג'יפ הירוק כהה ומקבל שם מנת אוכל, שם היה המקום האחרון שראו אותו, מני אז הוא נעלם, וכלל לא היו צריכים לנחש, הרעב כרסם בו, הוריו שלא היו משופעים כלל אלא חסרי אמצעים בסיסיים מסרו נפשם להביא כדי מחיה שלא יגוועו ברעב, אבל אורז, לחם בכמויות, בחלומם לא הצליחו לספק זאת, והמסכן, אוי אוי הוא נפל שדוד!, רבונו של עולם! – הם קרעו בגדיהם והתפלשו על הקרקע, כל יגיענו וטרחתנו הכל הלך לטמיון באבחת חרבו של היצר שראה את דור העתיד צומח וגדע אותנו באיבו...

'קליין אינגאלע' הוא היה אז, 'בעריש' קראו לו, הוריו היקרים שמעלקא ופייגאלע קיוו לו חיים ורודים ומתוקים, הם ראו בו בבנם יחידם מחמד עינם, את יורש העצר של כל החיים הקשים אותם עברו, את התנערותם מעפר להקים בית בישראל, את עלייתם אחר שתיית כוס התרעלה עד תומה, כל בני המשפחה נהרגו עקה"ש ע"י הצורך הנאצי, לשמעלקא עצמו עוד היו אשה וילדים אשר נרצחו לעיניו, לא קל היה לאסוף את השברים ולבנות שוב 'בית' בגיא ההריסות, אך האמונה שהפיחו בהם אותם צדיקים שרידים והרצון לחיות, היווה עבורם קרש ההצלה בה נאחזו בכל כוחותיהם לבנות את עצמם מחדש.

לשמעלקא ופייגאלע היה רצון אחד, לראות נחת יהודית, לראות נקמה בגויים, לתקוע אצבע בעינו של האשמדאי ולהגיד לו: הנה נצחנו אותך! הצלחנו להקים דורות של יהודים, רק זאת היתה כל שאיפתם, פעם כשסעדו את מנת לחם הדלה והדלוחה הזכיר שמעלקא את הסיפור על סבתו הגדולה מרת חיה לאה ע"ה שבימי הקאנטוניסטים הרימה כפיה כלפי שמיא ואמרה: 'רבונו של עולם קח מאיתנו את בני חיימק'ה', בני המשפחה השתוממו לשמוע זאת מפיה, מה קרה לסבתא שכה טיפחה את ילדיה, והנה היא מתפללת על בנה שימות?! והיא הסבירה את עצמה, הסיבה פשוטה וברורה, הרי שם אצל קסרטיני הצבא הוא עלול לשכוח את בוראו ואת תורתו, עדיף על כן שימות זכאי, ואל אראה במות הילד מיתה רוחנית... שניהם הנהננו בראשם לאות הבנה והזדהות, חד וברור. אין כל סיבה לבנות בית ולהוליד בנים ובני בנים אם הם אינם הולכים בדרך הישר.

באותה מטרה הם גם עלו מהאדמה הרוויה והשתכנו בתוככי ירושלים עיה"ק, לעשות נקמה בגויים, הם יגדלו כאן את דור העתיד, הם יצמיחו ויפריחו את העלם הצעיר על מבועי התורה היראה והחסידות, ובעז"ה הוא כבר יפתח את העסק לעוד הרבה, בנים וב"ב ונחת וכבוד והדר למשפחה הרוממה שבוא תבוא בעזרת הבורא, כעת נשאר להם רק לטפח ולהשקות, לחמם ולא להרפות את בעריש, שיזכה ויפרח ויגדל וירוה נחת, אוי כמה דמעות הם שפכו על זה, רבונו של עולם, טאטעניו ליבער! העלף!! עברנו את כל השואה והצרות והיסורים העיקר כדי להביא לך עוד קצת נחת יהודית, הושע נא!!

יום יום, הם שלחו את בעריש הצעיר ללמוד

בפנתח העשצר

הצז אורז שזזרה

והנה הם שומעים מבעד לחרכי החלון את קולו של מנדל, הוא הוא אשר ברבות השנים הכירו בני ירושלים כמלאך המציל ומושיע ר' מנדל, מביא כמה חבילות של קראטשיקע"ס (קאלאפס בהגייה ההונגרית – הקצה של הלחם) ומחלק לעניי ירושלים, הוא מביא תרופות ושאריות אוכל מהכא להתם, פייגאלע לוחשת משהו אל אוזנו של שמעלקא, וזה ניתר ממקומו כנשון נחש, איך? איך לא חשבתי על זה מקודם?! הוא רץ בבהלה החוצה, עוצר את ר' מנדל ממרוצתו והתרוצצותו, ומגולל באזניו את צרת הבן, אוי געוואלד! ואיככה אוכל וראיתי באבדן מורשת!?

ר' מנדל לב היה לו, הלב הגדול הזה כבר עשה והכיל רבות, והוא הבטיח שבעז"ה הוא יעשה הכל, הבטיח וקיים והקב"ה גמר את שלו, תוך ימים ספורים כבר ישוב היה בעריש עם החברותות באונגערישע שול, מכאן נסלל הדרך אל השידוך היפה, ואת המשך הדור המהולל בפי כל, שנכדיו וניניו אינם יודעים עד היום את הסוד של הסבא ר' בעריש, "הבטחה לכף אורז יומית", "מעט לחם ומרק חם", הם אשר הצילו את עתידו ועתידם הרוחני לעולמי עד.

...

שנת תשפ"ג, עקבתא דמשיחא, אף אחד אינו אוהב לשמוע את המילה המצמררת 'שואה', הנה עולם התורה פורח כפי שלא היה מעולם, ספרים ומחברים מפארים את ארון הספרים היהודי, עולם הצדקה והחסד אף הוא משגשג, אמת ויציב! אנו מוכרחים לדעת ולהאמין ולהתבונן על ה'בצר הרחבת לי' שבכל דור ודור, אולם רבינו הק' כבר חזה זאת שבדורו של משיח קינדער אין די וויגאלאך וועלן שפריצן אפיקורסות' וגם בליבות הכשרים. מוהרנ"ת בסגנונו הוא: "אז עזרא הסופר גייט אוועק און טרייף פסול איז זיך מתגבר", כולם יודעים שלשלוח היום (ילד ואף מבוגר) לבד לרחוב הוא סכנת מחץ, המחטיאו שגדל מן ההורגו אורב לו בכל פינה, פעם בדמות מכשיר שאינו תמים כל כך, כאן בלימודים כאלה ואחרים, כאן ב... הרשימה ארוכה, ולו נשכיל על כל אחת מהם לגנוח וליילל ולזעוק אוי! אבל גם זה, קהו חושינו, כשל כח הסבל!

בתוך ים החושך הגדול הלזה, שלח לנו הבורא ית' את צדיקיו, רבינו הק' ומוהרנ"ת אשר בלעדיו לא היה נשאר אפילו בלעט"ל שמות, והנחילו לנו איך נוכל להציל עצמנו, לך עמי בוא בחדריך וסגור דלתך בערך, ונתן לנו הכוחות להתמודד עם כל הרוחות שברחוב, עם כל הקרירות והקיפאון, וגם בדורנו דורו של משיח שאיר לנו מעתיקי שמועה ובראשם מורינו הגה"צ הגרי"מ שכתער שליט"א מעתיק השמועה אשר התווה נתיבותינו בדרך הסלולה של רביה"ק זי"ע ובדם וביזע בנה והעמיד בעשר אצבעותיו טיפח ויסד את תיבת נח שבדורינו, המקום המשומר ביותר מן החיות טורפות ודורסות את בני עמנו, מכלול האמונה והביטחון השמחה והרוממות דקדושה, הטהרה והחסידות וכו' יכלה הזמן והם לא יכלו, המתנה הטובה שהנחילנו בוראנו, 'קרן אור' אשר הבליחה להאיר לנו את הדרך.

התקווה היתה אם כן, שמכאן יקבלו את פני משיח צדקנו, מכאן תצא תורה והוראה לכל העולם, אך אחים יקרים, הספינה מיטרפת בלב ים, ומחוץ תשכל חרב, בחוץ מציעים הכל, רק תסכים להציץ מהתיבת נח ניתן לך הכל, רק תסכים לנו לשטוף אותך במים הזידונים, ברידערלאך! אם אין קמח אין תורה! אם אנחנו לא נדאג לבסיס קיומנו, אם אנו לא נדאג לכף האורז בפנים, מי יודע מה יולד יום.

כששוכבים בדבש עד הצוואר לא מרגישים, אין אנו יודעים כלל על המתנה שיש לנו, אין אנו יודעים להעריך אותה, להוי ידוע לכם 'קרן אור' הוא מקום ההצלה לנו ולדורתינו אנו ובנינו ובנותינו נשינו וטפינו, זה בכה וזה בכה, יחד נעמיד קרן בסיס להציל את הספינה!

בשם השם נעשה ונצליח

פאר'ן רעבין א מתנה!

חסידי נאמן עסק בזה שנה,
כל יום מעט קמעה קמעה,
לרביה"ק כסא חדש במתנה,
זכות נדירה, זמזם בריגשה,

נסע כל הדרך נכנס לפני ולפנים,
בפחד ואימה וברעדת דין,
"הבאתי מתנה" הצהיר בבושת פנים,
עסקתי בזה כל יום, זמן זמנים,

ארשת שמחה נפרש על פניו הטהורות,
"יעדן טאג געטראכט פון מיר" אוי נוראות,
רחמנא ליבא בעי, הרצונות והמחשבות,
הם לב הענין, זאת הגדולות והנפלאות,

לענייננו אנו, כמעשהו בראשונה,
הזדמנות בפנינו, לרביה"ק מתנה,
אך לא נתניה אחת ויחידה,
אלא כל חודש בחדשו תשורה חדשה,

"אשרקה להם ואקבצם" עת דודים,
אל הדגל, בצפצוף כולם נקראים,
"קינדערלאך צום רעבין" בשמחה באים,
כצבאות וכאילים צמאים על אפיקים,

יחד נישא על נס תשורה גדולה,
פארן רעבין א מתנה וגילו ברעדה,
הרי בפנינו גילה נוראות מעלת הצדקה,
השער והפתח אל כל קדושה וקדושה,

עוד אבנך ונבנית, אמרתי אחכמה,
אלה תולדות בנין ופלטרין, מעון לשכינה,
בחומר ובלבנים ובעבודה קשה,
דם, יזע, ודמעות, אזכרה ואהמיה,

עת אשר חושך יכסה ארץ,
ענן וערפל, תחת פקודת מלך זקן ולץ,
חללים יזובו מדוקרים קשת וחץ,
קרירות שוררת תחת כל עץ,

נמנו וגמרו, הבה נבנה מגדלים,
נאטום פרוצות נגדל גידולים,
ליטוש אחר ליטוש, מפנינים יקרים,
גדרות בצורות חומות אבנים,

שאי סביב עיניך, מי ולמי,
מי בנה אלה, לחדש הדר זיוי,
אבנים וטיט, למקום מקדשי,
אימפריה של ממש, ועשו לי מקדש ושכנתי,

עת ספוד ועת רקוד, כמאמר החכם,
עת לבנות ולאטום להשיב כגמלם,
למעני, למענך, למען הדורות כולם,
לפאר ולרומם שם הצדיק בעולם,

"געטריי פאר'ן רעבין" הוא תורף הענין,
לשמוע בקולו, ולעסוק בבנין,
"גיבט מיר וואפנע מיט ציגל" במשורה ובמנין,
יבנו בניינים נפלאים בעולם עליון,

**יחד נטה שכם, נשא בעול,
בגיל וברעדה, בשמחה ובמחול,
אשרינו! שכך עלתה בידינו ליטול,
חובה וזכות, אדיר וגדול,**

וישימו עליו שרי עשרות

סדר שור

הטשעבינער רב גרר את הכסא עליו היה ישוב אחורנית לאט לאט, וקם מלוא קומתו, "איר מאכט געלט פאר חתונה מאכן? זענט איר דאך א שליח מצוה! מ'דארף זיך אויפשטעלן פאר אייך!!". לא עוד שנורר וקבצן אלא שליח מצוה, כך העיד שעד נישואי אחרון צאצאיו ליווה אותו הגדרה זו, אני נוסע עבור מוסד קדוש, אני הולך לחתן! אינני שנורר!!

רבתי! - זעק ר' שאול - יוצאים מפה חמישים לפידי אש, כל אחד יוצא ובוער 'אנו רוצים את הצלחת מוסדותינו', אנו רוצים שהמקום קדוש שלנו יפרח וילבלב יצמח ויצליח, ובאופן כזה להעביר בין אחד לשני, אף אחד מכאן לא הפך לשנורר בשום פנים ואופן!, אנו מנהלים כוללים, אנו מנהלים חבורות, ישיבות, וכולנו שותפים לכך, זה במעש וזה בדיבור, כל אחד בתחומו הוא, בכל מה שיוכל, כולם שותפים גדולים בבנין אחד, אין אנו דורשים מאף אחד נדבות!!

אחר נתכבד הרה"ח ר' דוד אפל שליט"א אשר ביטא בדבריו הנרגשים את מסירותם של כל בני קהילתנו אשר נרתמו למען פעולות ההצלה לביסוס וייסוד מוסדותינו, בדבריו הרחיב על הצורך להתאחד ולהתאגד בדיבוק חברים אשר היא הערובה היחידה להצללתנו, כאיש אחד בלב אחד, בדבריו הזכיר מה ששגור בפי מורינו הגרי"מ שכטער שליט"א על הפסוק זה יתנו כל העובר על הפקודים, זה יתנו הראה לו מטבע של אש, שכל דבר שבקדושה אם רוצים שיהיה לו קיום צריך לבוא בתבערת הלב לקדושה.

אחר נקרא הרה"ר נפתלי הלר הי"ו אשר ידיו רב לו בניהול מגביות התרמה בקרב קהילות הקודש, אשר ביטא את התרגשותו לראות את הפעילים הקדושים במסירות נפלאה להיות "געטריי דעם רעבין", והכין את הציבור באומר ובמעש לדעת את המעשה אשר יעשון, בכינוס האדיר אשר יתקיים ברצו"ה ביום א' פר' נצבים י"ז אלול הבעל"ט בהשתתפות זקני וחשובי הקהילה טובי בניה מגדול ועד קטן. איש בל יעדר!

ביום ב' ד' אלול העל"ט התקיים כינוס ראשוני לנציגי 'שרי העשרות' אשר נטלו על שכמם להיות עושים ומעשים למען קאמפיין ההצלה "געטריי דעם רעבין" בו יתאחדו ויתאגדו כל בני קהילתנו המעטירה כאיש אחד בלב אחד בשותפות איתנה בפעולות הקודש להחיות את המפעל הגדול הזה.

הכינוס התקיים ליד שולחנות ערוכים בטוב טעם בבית ידינו הרה"ח ר' אליהו סולרש שליט"א אשר התקבצו לשם כחמישים מטובי בניה של קהילתנו להיות עושים ומעשים לטובת המשך קיומה של קהילתנו.

הנחה את המעמד הרה"ר יום טוב שטערן שליט"א, אשר פתח בכבוד אכסניה שנדב ליבו אותו בנפש חפיצה למען מפעלו של רביה"ק, אחר כיבד את הרה"ח ר' שאול סירוטה שליט"א מראשי החבורות דקהילתנו.

בשקיקה שתו הנאספים את דבריו, כאשר הרחיב בדברים נלהבים על חובתנו לפעול ולהפעיל בעושה ובמעשה למען מוסדותיו וירושתו של רביה"ק זי"ע לדורי דורות, בהדגישו את היות קהילתנו תיבת נח להצלתנו ולחיותינו כהיום הזה.

ר' שאול שליט"א הדגיש כי אין בכוונת אי מי 'להתרים' את בני הקהילה בנדבות, אלא חובתנו בזכותנו להיות שותפים לרבינו הקדוש, חובתנו להיות מסורים למקום קדוש זה, אשר רק באופן שנהיה שותפים חיים בזה יש לנו היכולת להתקיים, בהדגישו את דברי מוהרנ"ת על בניית הקלויז, שמסתבר כי רצונותיהם של העניים הוא אשר בנה את הקלויז, וכן אנו יחד נבנה ברצונות חזקים.

וכל זה בגווזקוף ובנחישות רוח באמונה איתנה בקדושת פעלינו. כאשר הביא לכך סיפור ששמע מבנו של הרה"ח רבי יוסף דאוידאוויטש זצ"ל, שבפעם הראשונה שנסע לחו"ל לאסוף כסף עבור חתונת ילדיו, עלה אל הטשעבינער רב שהתגורר אז בשערי חסד, לבקש המלצה. בבושת פנים פנה אל הטשעבינער רבוהתחיל לגמגם ולומר: רצייתי לבקש, אני זקוק להמלצה, אני צריך לחתן, רצייתי לבקש מכתב...

מִיר זַעֲנֵנוּ גַעֲטָרֵי דַעַם רַעֲבִין!

המפורסמות אינם צריכים ראייה, כל בר ברב דחד יומי מבני קהילתנו יודע זאת, את חברי ההנהלה הגשמית המסורים אי אפשר למצוא נינוחים ושלווים חסרי מעש, תמיד הם יהיו עסוקים בעשייה עניפה ומבורכת למען בני קהילתנו, יום ולילה לא ישבותו היא הגדרה שלא ניתנת כאן כהרבות בשבחים אלא מציאות חיה שכל העומד בד' אמותיהם יעיד זאת.

ב"ה ועבודתם רבת השנים בתחום הצלת והרחבת גבולי הקדושה של קהילתנו המצטיירה הביאו בחובם את גלריית עמודי העולם אשר עליהם אנו נשענים, בתורה ועבודה וגמילות חסדים, אם המדובר בבתי מדרשינו כאשר זה עתה מסיימים בפאר והדר את בניית בית מדרשנו **אוהל הדסה** בעיר בית שמש, ואת בנין ההיכל הגדול בקריה **נאמנה** על ציון רביה"ק זיע"א, ועומדים בעיצומו של הקמת בית מדרשינו הגדול בשכונת **ויטנבערג** בירושלים, כמו גם מניפים באמת הבנין של בית מדרשינו **ברמה ד'**. זאת בנוסף לפעילות הקבועה בבתי מדרשינו **"תפארת הנחל"** בקרית "נחלה ומנוחה" המשמשת בחלקה לעת עתה גם את הישיבה קטנה, וביה"כ **"משכן שלמה"** בשכונת "גבעת ירושלים", ובהיכל ברחוב **חבשוש** שבשכונת "מאה שערים".

בד בבד, מינוף והמשך החזקת **הישיבה הקדושה** בעיר בית שמש לכ-70 בחורי החמד המתגדלים תחת צוות יראי שמים ובעלי נסיון ומיומנות, עם החזקת ותמיכת **הכוללים להוראה** בכל שעות היום למעלה מ-200 אברכים מבני קהילתנו, אשר יעידון יגידון כולם שהם הערובה להמשך הדורות ברוחניות.

"חבורות האברכים" לכלל האברכים (למעלה מ-400 כ"י), הכולל בתוכו גם חבורות שבועיות וגם הרבה התכנסויות לחיזוק בתורה וירא"ש לכלל הגילאים משנה ראשונה ועד זקנים ונכבדים כולם שווים לטובה, **"חבורות הבחורים"** לכ-200 כ"י בחורי חמד, המהוים תיבת נח לבחורים היקרים ע"י מגוון פעולות, ובתוכם חבורות וסד"ש כל שבוע, כוללי ערש"ק ושב"ק, לימודים קבועים עם בחינות ומתן שכרם בצד. **ישיבות בין הזמנים** בחודשי ניסן ותשרי ובשאר יומא דפגרא, **שבוע של התעלות** (קעמ"פ) לכל בחורי החבורות אחרי פסח, שבתות מיוחדים לכל חבורה, **"מכינה לחבורות הבחורים"**, למעלה מארבעים תלמידים כ"י המתכווננים לעלות לישיבה קטנה, וכולל בתוכו ישיבת ערב בכל לילה ללימוד הל' תפילין, ובחינות בכתב בכל

מאדמו"ר מו"ה נתן זצ"ל קודם הסתלקותו הקדוש והטהור בלה"ק: שב"ה יש לנו עתה ג' הלכות מבוררות. א. על ר"ה צריכים לנסוע, ב. שולחן ערוך צריכים ללמוד, וכו'. והוא הנותן לך כח נגד היצר, "כי כל מצוה ומצוה של התורה הקדושה הם מחיין ומחזקין את הנפש שלא תפול יותר, וכן כל דין והלכה פרטית של כל מצוה יש לה כח פרטי להחיות הנפש, וזה בחינת מעלת למוד הפוסקים שהם הלכות פסוקות, כי על ידי למוד הלכות פסוקות מבררין הטוב מהרע ואין כח להרע להפיל את האדם וזוכין לישראל קיים על עמדו" (ברכת הפירות ה-יט).

בנוסף הוא גם מגשים את מטרתו והכוונתו של מייסדה מורנו הגה"צ הגרי"מ שכטער שליט"א שלא יהיה אברך אחד בקהילתנו אשר אינו 'תורה' דיגער יונגערמאן' אשר אינו בקי בהלכות בסיסיות ב'אורח חיים' לדעת את המעשה אשר יעשון, עם כל הכרוך בו הבחינות (כל שבועיים), הכינוסים, והתשלום המכובד לנסיעה בכשרות ובטהרה לציון המצויינת של רביה"ק בימים הנוראים בראש כל שנה ושנה, כוללי "מקדש הזמנים" לכלל אברכי הקהילה לחודשי תשרי וניסן, מפעל "קמחא דפסחא", המחלק לכל משפחות הקהילה חלוקה מכובדת מאוד הכוללת בתוכו את כל צרכי החג בהרחבה גדולה. גם בפסח וגם בסוכות, ארגון "והתקדשתם" לשמירה מפגעי הטכנולוגיה, ע"י כינוסי התעוררות וצוות משרדי שיעמוד לעזר לכל אלו הצריכים לכך, גליון שבועי "קרני אור" הנערך בטוב טעם ודעת ויו"ל מדי שבוע

שבוע ובחינות אצל גדולי הרבנים שליט"א, חבורות שבועיות וכינוסים ושבתי התאחדות והכנה לקראת יומם הגדול של כניסתם לעולם הישיבות, חברת "צעירי הצאן" לכמאתיים ילדי החמד בלע"ה, שבכל אחד מסניפי החברה (4 סניפים) יושבים בכל ערב הילדים הטהורים ועוסקים בתורה, ונבחנים ע"י צוות

הבוחנים פרקי משניות ודפי גמ' (המגיעים בשנה לרבבות פרקי משניות ודפי גמ'), ומקבלים כסדר עידוד ותמריצים בכל מיני אופנים על הלימוד והבחינות, בנוסף מתאספים בחבורות כל שבוע, ועוד כל מיני פעילויות ונסיעות להחדיר בליבם הרך תורה ויראת שמים תמימה, כמו גם ארגון "נשות קרן אור" לנשות הקהילה, וכן ארגון "בנות ברסלב" לבנות הקהילה, עם כל מיני פעילויות וכינוסים לשמור על דרך עץ החיים שגם ה"בית יעקב – אלו הנשים" יתחנכו כראוי למקום קדוש זה.

נוסף על זה שלל הפעילות המאסיביות באשכול הפעלים הברוכים בכל שאר ימות השנה, 'מפעל הלכות בכל יום' אשר נוסדה לקיים אחת מהעצות הקבועות והעקרויות של רבינו הק' עד כדי חיוב גדול ללמוד הלכה ופוסק בכל יום והנה רביה"ק אמר "שכל הנהגה והנהגה שאני מצוה, היא סגולה ותיקון ומועיל על מה שעבר, ועל העתיד לאחר ההסתלקות, ולימות המשיח ולתחיית המתים ולעתיד לבוא" (שיהר"ן קפ"ה) וכך מכתבו של ר' נתן ב"ר יהודה (תלמיד מוהרנ"ת מטבר"י) וז"ל: כך שמעתי

בירושלים עיה"ק מכריע את כובד המשקל על כתפם השחוח בלאו הכי של המנהלים היקרים, התייקרות המשק גם הוא אינו ממנהר לרדת אלא עולה מיום ליום ומכפיל את עצמו מיום ליום, ההוצאות רבות ועולות, ועדיין אין אנו אלא מן המתמיהין מדוע לא הוקם עד היום בסיס רגיל ואיתן מתוך הקהל עצמו אשר יטול חלק כחלק עם הנושאים בעול הקהילה, כל אחד לפי יכולתו והשגתו, וב"ה בימים אלו מתכוננים חברי קהילתנו למסע הצטרפות של נושאים בעול בקאמפיין מיוחד במינו אשר בשמו יקבנו 'געטריי צום רעבני' בו כל אחד יכנס למעגל התומכים הקבועים בהוראת קבע חודשית בסכומים הגונים למען החזקת מוסדותינו הק'.

מיותר להאריך, וננסה נא על קצה המזלג להתייחס לגודל צו השעה להיות מהממהרים להירתם לעגלה בשעה גורלית זו:

כפי שכבר ביארנו בקצרה בשורות הקודמות, קהילתנו הקדושה היא תיבת נח המוגנת ביותר בעקבתא דמשיחא שנת תשפ"ג על כל מה שהיא טומנת מבית ומחוץ, כאשר כל מטרתה ייחודה ושגשוגה הכל נעשה במטרה אחת מכוונת להתרחק מכל ההווי שברחוב ולהיצמד אל דרך האמת והקדושה על כל צעד ושעל כמסורה לנו, זאת יחד עם דרכי החיזוק הבהירות והאמונה בדרכו הסלולה של רביה"ק הננמ"ח זיע"א כפי שהתווה בגאון ובעוז מורינו הגה"צ הגרי"מ שליט"א ובדבר פקודתו כל אנשי סודו.

ובמהדורות נרחבות לקראת ימי חג ומועד, ובו תוכן עשיר מטובי המשפיעים והכותבים שליט"א לצד מאמרים וליקוטים נבחרים מאוצרותיו הגנוזים של מורינו הגה"צ הר"ם שליט"א, קו "נפש משיבת" להפצת לקט אמרי מורינו הגה"צ הר"ם שליט"א וקול אנ"ש בו עולים שיעורי ראשי החבורות וכל הנעשה והנשמע בחצרותינו.

על כל אלה נוסף רצף האירועים בכל חג ומועד, פעילות שוטפת בכל בתי מדרשינו שבתות וימי חול, יארצייטן, ימים נוראים בצל ציון המצויינת, חודש תשרי, חנוכה שבת זכור ופורים ל"ג בעומר שבועות ועוד ועוד להשביענו בכל טוב על כל צעד ושעל.

הן על כל אלה פשוט וברור כי אין מדובר בפעילות מצומצמת של הפעלת בתי מדרשים בלבד אלא בית חרושת גדולה, נכון יותר, בית היוצר לתורה ולתפלה ולחסידות ולגמילות חסדים ולקדושת הבית ולהמשך הדורות ע"פ דרכו של רבינו הקדוש שאת מימיו אנו שותים, מכל צד שרק נסתכל על זה הרי שקהילתנו נותנת מענה מקיף לחיי רוחניות על כל המשתמע מכך, תורה ועבודה וגמילות חסדים מתוך הרחבת הדעת.

אין זה סוד כלל כי גם כאן לא תפסח השאלה המוכרת 'מהיכן ירק זה חי', מפעל אדיר כזה עולה הון תועפות, ורק לשם לשבר את האוזן הרי אנו מגלים בזאת כי ההוצאות לשנה עגולה רגילה בשנים האחרונות עלו על כמה מליון דולר לשנה, כל זה מוטל על כתפם של מנהלי המוסדות המסורים והיקרים ה"ה הרה"ח רבי יואל צבי הלוי ראטענבערג שליט"א הרה"ח רבי ישעיה פריינד שליט"א והרה"ח רבי דוד הלוי אפל שליט"א, נאמני ביתו של מנהיגנו הנערץ הגה"צ הגרי"מ שכטער שליט"א אשר זה עשרות שנים עומדים לימין הקודש, עומדים במסירות נפש ובדמים תרתי משמע להחיות את המפעל האדיר הזה - לקיים רצון צדיק אשר הנחילנו מדור לדור 'איינערע קינדערלאך זאלט איר דערציילן וואס דא האט זיך געטאן', שום מכשול ושום קושי לא יעמוד בפניהם להמשיך את פעולות הקודש להחיות עם רב.

דא עקא, כולם יודעים זאת כי אשד השוטף של ההוצאות אינו גורע אלא עולה מיום ליום, הקמת הבניינים עצמם ובפרט

מן הנדיר ביור למצוא מקום בעולם הנותן מענה מקיף והגנה כוללת לכל הבית מקטון ועד גדול טף ונשים כפי אשר תיבת נח זו נותנת, ובכל חלקי החיים, שבתות וימות החול בתורה וביראת שמים, ואף בגשמיות כל אלו החפצים חיים כשרים וטהורים מוצאים מחסה ומגן תחת קורת גג גדולה וענפה זו.

הכלל השגור בפי מורנו הגה"צ הגרי"מ שכטער שליט"א כי נתינה מקורה מהקדושה, לעומתה הנטילה מקורה מן הטומאה, כעין דברים אלו מובא באריכות בספר מכתב מאליהו מהרב דסלר זצ"ל על כח הנתינה שנותנת לאדם חיים וסיפוק ורצון וכו', וההיפך הגמור בנטילה, אם אנו רוצים שקהילתנו הקדושה תהיה מקום של קדושה עלינו להפוך לנותנים ודואגים ומחיים ומהווים את כל המפעל הקדוש הזה.

זאת מלבד דבריו הידועים על הפסוק 'כעיר שחבורה לה יחדיו, אימתי ירושלים שהיא בנויה, כעיר שחבורה לה יחדיו, כאשר הכל ייעשה בכח הרבים אשר אין למעלה הימנו.

הכלל ידוע 'אין עניות בציבור', כל דבר אשר נעשה בשותפות הציבור סופו נועד להצלחה מהדהדת בס"ד, אנחנו לא נפסיד מזה, ההיפך רק נרוויח בית טוב וחזק יותר לכל קדשי בית חיינו.

ככלל, רבות נטען על ידי בני קהילתנו בהזדמנויות שונות על רצונם העז להביע את גודל הפאר והנאמנות אותה הם רוחשים לשלוחיו הנאמנים של מורינו הגה"צ הגרי"מ שליט"א, כעת אשר הגיע הזמן להיחלץ חושים, איש אינו מחפש להשתמט, אדרבה, כולם נתבעים ונותנים.

מה שברור, שבפרט בעתים טרופים אלו, באם יש בסיס קיים על ידי ציבור הקהילה אשר מכוחם נוכל לממן ולהשתית את הפעילות המינימאלית כחבורות האברכים והבחורים וארגוני הנוער ועוד, יש להנהלת המוסדות את הכח איך להמשיך את כל שאר הפעילויות הנעשות בקהילתנו, במונחים שלנו הרי זו כקרש הצלה להיתמך בו בשעת הדחק, זאת מלבד העידוד והחיזוק הרב לתת כח בידי ההנהלה והמנהלים המסורים לעמוד איתן, כאשר הם רואים את הציבור עומד איתם עימם ואצלם.

אח יקר! בהשתתפות ובשותפות להחזקת קהילתנו נתת לעצמך, לילדיך, לעתידך, ולעתיד של כולנו!

חזקו ואמצו!!

להיות לי עם סגולה!

ג' סיון שנת ב' אלפים תמ"ח לפ"ג, מרגלות הר סיני. במקום נצבים רבבות אלפי ישראל, מקשיבים בחרדת קודש לשליחותו של משה רבינו מפי ה' השואל לעם את השאלה הגורלית והמכרעת: האם הינכם מוכנים להיות לי לעם סגולה?! ... ארץ ומלוואה יראים וחרדים, היקום כולו עומד באימה ופחד, שאלת קיום לחיים ולמות, אם ישראל יפקפקו או יתמהמהו בתשובתם חוזר העולם כולו לתוהו, סכנת קיום מרחפת על הבריאה כולה. וברגע המכריע השכיל עם ה' וענה בעוז: "נעשה ונשמע". הם לא ידעו לקרוא את מה הם הולכים, לא הבינו איך יהיו מסוגלים, לא העלו על דעתם מנין ישאבו את הכוחות לקיים תורה רחבה ועמוקה כל כך אחר היותם שקועים במדמנת זוהמת מצרים כל כך הרבה שנים. אבל הם האמינו וקבלו. הם ידעו שכדאי להם ללכת אחרי ה' אף בארץ לא זרועה. והם אכן קבלו. הם קבלו את מתנת המתנות. מן השמים זכרו להם חסד נעורים זה והעניקו להם את אוצרי האוצרות לעד ולנצח נצחים, העניקו להם כוחות, פתחו לפנייהם אוצרות של סייעתא דשמיא, הם עמדו בנסיון הקשה לאותו רגע, ומשם ואילך נפתחו ארובות החסד לסייע בעדם לקיום ההחלטה שנתקבלה במסירות נפש.

מעמד הר סיני לא היה מעמד חד פעמי, הוא חוזר ונשנה מדי יום ובהזדמנויות רבות, הנסיון עומד לפני האדם, הוא לא מבין איך הוא יהיה מסוגל לקיים את התורה, לש מוע בקול ה', ומן השמים ממתנינים, האם אכן יקפוץ אדם זה מתוך אמונה ויקבל עליו את העול?! האם הוא יסכים לציית לדברי חז"ל גם כשהוא לא מבין האין יהא מסוגל לשרוד ולהתקיים?! האם ישכיל להבין שההולך אחרי ה' גם בארץ לא זרועה לעולם לא מפ"סיד אלא מרוויח ריווח שלא יתואר?!

נסיון קשה ומר עומד בפנינו בימים אלו – ימי ההתרמה לשותפות בקהילתנו. המצב הכלכלי קשה ממש, אברכים הולכים שחוחים מן המשא היומיומי, הקשיים מתרבים והאמצעים מתמעטים, היוקר מאי מיר והפרוטת כל מה מן הכיס, לא מצליחים לנהל את ההוצאה הכרחית ביותר. ומנגד, ניצבת לה התורה הנצחית מסיני ושואלת מאתנו: התסכימו גם עתה להיות עם סגולה?! התסכימו ללכת אחרי ה' גם עכשיו בארץ לא זרועה?! האם אתם מוכנים להאמין למאמר האלוקי שנאמר ע"י חז"ל (גיטין ז.) "אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמים יעשה מהן צדקה"?! האם אתם רוצים לקבל באמונה פשוטה את העצה הנפלאה שחכמינו ז"ל (שם) נתנו לנו ש"אפילו עני המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה" ושאל עשה כן שוב אין מראין לו סימני עניות"?! האם אנו מפנימים ומאמינים להבטחת רביה"ק בתורה ד' כי כל מי שנותן צדקה לצדיק [והרב משטעהרין ביאר זאת כי הכוונה לכל ענייניו הק"י] הרי הוא "מתברך מיד בכפליים"?!

ומן השמים עומדים וממתנינים, מי יהיה החכם והמבין שיקפוץ ויענה "נעשה ונשמע"! מי יהיה זה שלא יעשה חשבונות גשמיים, שלא יישאל "איך אני יכול ואיך אני מסוגל?! אלא יהיה מן ה"עמא פיזיא" שבתמי" מותם עשו את העסק המוצלח ביותר. הקב"ה מבטיח ושואל: מי זה מוכן לעשות את הצעד של מסירות נפש לכאורה, שלא יחשוב פעמיים ויאמר בעוז שאם התורה אמרה כן הריני הולך אחריה באמונה.

ומי שאכן ישכיל, יגביר אמונתו וייסר כליותיו לאמור: הלא הנני מכריז שיהודי מאמין אני באמונה שלמה שכל התורה אמת, איך א"כ הנני מפק"פק ומסתפק על נתינת הצדקה כאשר נפסק על כך בשו"ע להדיא (יד"ו סי' רמ"ז): "לעולם אין אדם מעני מן הצדקה ולא דבר רע ולא היזק מתגלגל על ידה"!!! איך אני עומד ומחשב על גובה הסכום כאשר נאמר שם באופן הכי ברור ש"הצדקה דוחה את הגזירות הקשות וברעב תציל ממות והיא מעשרת"!!!

ואם בסתם צדקה כך, ק"ו בן בנו של ק"ו בצדקה כה הכרחית, צדקה למען קהילתנו המעטירה ביסוסה ושכלולה, אוי, כמה זה קודם לכל, קודם מן ההיבט ההלכתי, גם קודם מן ההיבט היהודי – לבבי, הרי חוץ מידידים וח"ברים החיים עמנו יחדיו, הוא גם קודם מעיקר חיך קודמים – כ"ש וכ"ש בחיים הרוחניים התלויים בקיומה.

הנסיון וההזדמנות לפנינו, זו רק שאלה של קבלת עול, לאחר הנתינה במ"סירות נפש יפתחו בעז"ה שיערי ברכה וסייעתא דשמיא, השפע יזרום, הישועות יגיעו לפתחינו, הפואות וישועות הרחבות ושפע נחת דקדושה, עלינו רק להתגבר ולתת בעין יפה וברוח נדיבה, ומן השמים אף יענו לנו בשפע שפעים.

למען ולמען קהילתך הושע נא!

הרם נדבת ליבך בקביעות ביתר שאת וביתר עז ובשבירת מידת האכזריות הטבעית כ"כ לשמור על הארנק, ועשה למען שלוחי קהילתנו העושים נאמנה את שליחותך בכל ימות השנה קיץ וחורף, ונאמן בעל הגמולות אשר הוא אמת ותורתו אמת לקיים מאמרו, להעשיר ולהציל להטיב ול"חם לכל המסייעים.

נעשה ונשמע אמרו כאחד

ראשיתך, ואחריתך...

עדים אנו היום למראה פירותיה המתוקים של קהילתנו הקדושה, הכוללים מאות בתי אב, ודורות שניים ושלישיים ורביעיים כלי עין הרע, המקבלים חינכם ועיצוב חייהם בתוככי מסגרות התורה והחינוך לילדים לבחורים ולאברכים, החונים תחת דגלו של בית היוצר הגדול דמוסדותינו הקדושים "קרן אור", על שם רביה"ק הנגמ"ח זי"ע, ובגשיאותו של מורינו הגה"צ רבי יעקב מאיר שכמעט שליט"א.

כל אלו הם בכחית "ואחריהך ישנה מאד", לאחר שנתקיים בו במשך עשרות בשנים! "היה ראשיתך מצער" בעבודה מפרכת ומלאה, כאשר מטרה חדורה עומדת לעיני מורינו שליט"א להקים גדודים של חניכים שיפארו שם רבינו ויקדשו שם שמים, בהופעתם והתנהגותם ובעבודתם את הש"ת, בדרך שקבלנו מדור לדור, ולפי צורך הדור.

כפרק שלפנינו נסיר מעט את הלוט מעל ימי עמל ויגיעה אלו, ממכתביו של מורינו שליט"א, בהם פנה אל אנשי שלומנו בארץ ובחוצה לארץ לעמוד לימינו לעזר וסיוע למען מפעלי התורה החינוך והחסד אשר הקים, אשר הודות להש"ת הם לנו תוצאות חיים עד היום, ובתפילה שמוסדותינו ישגשגו ויכפילו פעולותיהם לאין ערוך עד ביאת המשיח בכ"א.

ההצלחה

אנו פותחים במכתב משנת תש"ס, בו מביע מורינו שליט"א את נחיצותם ההכרחית של קיום מוסדותינו על כל זרועותיהם, בתורה, בחינוך, ובחסד וכו', וכי הם לנו מגן ומחסה למול נסיונות הדור.

בדבריו אף מרבה להביע תודתו להש"ת על יבולי פירותיו המוצלחים של מוסדותינו, אשר כונן ויזם בסייעתא דשמיא, כאשר הם מתנהלים בדרך היישוב הישן ולאור תורת רבינו הנגמ"ח זי"ע, מבלי שום סטייה, לקדש שם שמים.

ואלו דבריו שכתב מעומק ליבו:

המפורסם אינו צריך ראייה, הלא היא קהילתנו המעטירה דאנ"ש חסידי ברסלב, אשר תהלה לא-ל מתנהלת לשם ולתפארת פה עיר הקודש והמקדש ירושלים ת"ו, ובפרט בשנים האחרונות כאשר נתרבו ספסלי בית המדרש וההכרח להקים ישיבות בוקר וערב, כוללים לאברכים, ארגון לבחורים, ישיבות בין הזמנים, קרנות צדקה וחסד, קמחא דפסחא, קרן לחתנים ועזר לילדות וכו', ועוד מפעלי תורה וחסד.

מוסדות אלו בחלקם כבר הוקמו על ידינו ומתנהלים ע"י אברכים חשובים שנתמנו על ידינו העמלים ועוסקים במלאכת הקודש יומם ולילה במסירות נפש ממש לארגן את האברכים ואת הבחורים לחזקם ולהדריכם על אדני התורה והיראה עפ"י דעת רבינו הק' זי"ע, על דרך ישראל סבא ללא כל שינוי וסטייה כלשהי ח"ו, ושיחזיקו מעמד לבל להיבלע בתוך מי מהבול נסיונות הקשים השוטפים ל"ע בעולם בכלל ובארה"ק בפרט.

תודה לא-ל אשר ראינו ברכה בעמלינו והפעולות הולכות ומתברות וגדלים ומצליחים וגם עושים פרי, ואין לתאר גודל הנחיצות והתועלת שבפעולות אלו פעיה"ק בפרט בדור יתום כזה בעקבתא דמשיחא, כאשר החושך יכסה ארץ והנסיגות הכבדים מכבידים עולו של כל איש ישראל, ובוודאי שאין לך מצוה גדולה יותר מלחזק את הכרזת קול האמונה הקדושה, להאיר את החושך ולהפיץ אור נוגה בקרב צעירי עם סגולה, להאיר להם נתיב באמיתת הדרך אשר בה ישכון אור על דרכי התורה והיראה.

המהפך

ועתה נקרא מכתב מיוחד משנת תשס"ד, בו מגולל מורינו שליט"א, את המצב שהיה קיים טרם החל בפעולותיו החינוכיות בקרב אנ"ש, אשר רבה העזובה בכרמו של רבינו, וכמה כוחות ועמל השקיע להצלת הכרם מתולעת, ואף משבח את ראשי ומנהלי החבורות שהצטרפו אליו בשנים האחרונות להקמת ולפריחת פעולות החינוך אשר נתנו אותותיהם בתלמידים היקרים והכשרים, בבחינת 'אל הנער הזה התפללתי', וזהו לשונו של מורינו שליט"א, שמיסים את מכתבו במילים נוקבות 'החותם ברטט בדם ודמע':

הנה זה כיובל שנים, אשר שמתי נפשי בכפי למען שמו יתברך ולמען כבוד הצדיק שלא יחולל בפשענו, אחר ראותי את נחלת החינוך של מעט הנוער חסידי ברסלב אשר היתה לחרפה ולביזה וכו'.

שנסתי את מתני, לא בכוחי, כי אם בעזרתו יתברך לבד, שמתי לילות כימים מתוך עניות ודחקות וכו' וכו' וכאשר יעידו כותלי ביתי, התמסרתי בליבי ונפשי וטפילתי בצעירי הצאן, אחד לאחד, התלויתי אותם על כל תלאותם, עד שראיתי אותם צועדים בדרכי נגמ"ח זי"ע לבל ימוטו לעולם, ויש בזה להאריך בלי ספור.

וזה המעט אשר היו לפני, ועזרני ה' ברוב חסדו והיו לקהל בבית ה', לשם ולתפארת כ"ו.

ועם כל זה עדיין לא זכיתי לראות פרי עמלי כאשר עם לבבי, עד אשר עזרני ה' בחסדו הגדול בשנים אחרונות, לא בזכותי אלא בזכות הני ראשי קבוצות אנשי חיל יראי אלקים טובים לשמים וטובים לבריות, ושם רבינו הקדוש נקרא עליהם, אשר באו לעזריני, וסייעתא דשמיא מלווה אותם, ואנו רואים פרי בעמלנו, תוצאות אשר לכאלה ציפיתי, ילדים אשר אין בהם מום, זרע קודש מחצבתם, אשר מתחנכים לנימוס ומשמעת, לתורה עם דרך ארץ, לתפלה עם כל מדה טובה שמונו חכמים, והכרת פניהם ענתה בם, ואלו ראויים ומוכשרים שתנוח עליהם אור רבינו הקדוש.

שעת לילה בבית המדרש במאה שערים

כעת אנו חוזרים כארבעים שנה אחורנית, ופותחים מכתב משנת תשכ"ה, בו מתאר מורינו שליט"א את אשר סדר יומם המלא והגדוש בתורה וביראה טהורה של זקני אנ"ש בבית מדרשינו הגדול במאה שערים, ואיתם עימם גם חלק מבני הנעורים, אך לעומת זאת מתאונן שאין מי שיעשה למענם של כלל הבחורים הצעירים,

הדור הבא של חסידי ברסלב, שכל זאת נופל על שכמו בערבו של יום, כאשר בית המדרש ריק מהזקנים שעלו על יצועם, וזו השעה המתאימה להשקות את הצאן הצמאים.

ואלו דברי המכתב ככתבו וכלשונו:

ואם הנכם יודעים את המצב בבית מדרשינו בשעה זו, הייתם מבינים שיש בזה תועלת רבה מאד. ואסביר לכם קצת; כי הנה במשך היום, עוד מעלות השחה, משמש בית מדרשינו למקום של תורה ותפילה, תחילה תפילת ותיקין, ואחר זה שיעור משניות, אחר זה מנין שני, ואחר זה עשו קצת סדר ישיבה לפני הצהריים. וגם אחר הצהריים התחיל ביתר תוקף, וקהל אנ"ש יושבים חבורות ועוסקים בתורה.

כאשר כלים הסדרים, ומסתיימת תפילת ערבית, אנ"ש היקרים, ביניהם אברכים ובחורי חמד, כל אחד פונה לביתו לשיעוריו ולעבודתו ולחדש כוחותיו להתכונן לקראת חצות ולהתבודדות ולהתחיל סדר עבודת היום מחדש, אשרי להם וזכאה חולקיהון דצדיקאי.

אני ב"ה גר אצל וסמוך לבית מדרשינו, ויודע אני בנפשי כי באמת הנוער שלנו הם נפשות ולבבות מאד, כפי שאני יודע בהם, וכל אחד כבר טעם משקי' דנחלא (ממשקה הנחל) ונעימות העבודה, אך יש ביניהם גם כאלה שאינם הולכים עם הזרם הטוב, והחסרון בזה ידוע.

ומובן על פי מה שכתב רבינו ז"ל בלק"מ (סי' יג) שאי אפשר לעמוד בבחינת אדם, בבחי' 'יְהִי הָאָדָם לְקֶשֶׁת בְּיָדָיו' (בראשית ב, ז) - כי אם על ידי בחי' מסכני ועתירי [עניים ועשירים], נפשות גדולות וקטנות, אזי הם בבחי' אדם.

"ואלמלי ידעי בני נשא כמה תועלת וזכו זכאין בגינייהו כד זכו להו (כשמזכאין אותם) הו אזלי אבתרייהו ורדפי לון כמאן דרדיף בתר חיין", עכ"ל זהר תרומה דף קכח.

והנה אין להאשים לשום אחד בזה, כי מהצעירים היקרים לא כולם מסוגלים לעבודה זו. ואנ"ש הזקנים כבר פג כוחם לזה.

והנה זולת זה השיעור שלנו, הם פשוט מוזנחים, שאין מי שידבר עמהם. וע"י השיעור יש להם תועלת רבה גם על משך שאר היום, להם וגם לחבריהם.

אולם דעו כי אני בעצמי קשה לי להשתעבד לשיעור הזה תמיד, וזולתי אין לזה קיום, כי כשאני בא משיבתנו בקטמון, ואני עוד יגע מהלימוד משם, תיכף מתחיל השיעור הזה, ואחר זה אני צריך ללמוד עם כמה מאנ"ש שעה אחת גם בבית מדרשינו, אבל החלטתי להשתתף בהשיעור הנ"ל ולהמשיך בעז"ה עד ניסן, מחמת אחריות של הדבר.

צעירי הצאן

אין כל דמיון בין צורת ההתנהלות דאז לזו של היום, והדבר בא לידי ביטוי בכל המישורים. ונתחיל עם ארגוני הנוער לצעירי הצאן, שכיום ממונים עליהם בסדר מופלא צוותות של אברכים מסורים המשגיחים והבוחנים, שעושים מלאכתם נאמנה בפעילויות שונות ומרובות, בהבאת מגידים אורחים הבאים מפעם לפעם לעזור את לבבות הילדים היקרים, ובתגמולים במתנות ונסיעות שמוענקים להם על לימודם בישיבות הערב ובחברות 'אבות ובנים' ובבין הזמנים, ועדיין לא נגענו בעוד ועוד פעולות יקרות שיקרי הלב משקיעים עבורם זמן והון לגדל את הדור הבא של אנשי הצדיק.

לעומת זאת בשעתו כנראה היתה הפעילות היחידה בשעת סעודה שלישית, כאשר אחת מן הסיבות שהקימו בעדם מסגרת נועדה לבל יפריעו לקהל את הסעודה, ומורינו שליט"א בעצמו לא חס על זמנו והיה מופיע אליהם בעצמו בתדירות לאמץ לחזק את ליבם הצעיר לדעה את ה' ולעבדו מנעוריהם לבל יבלו ויפסידו שנותיהם לעד.

כל זה פורט מורינו שליט"א במכתב שלפנינו, שממוען אל הרה"ח רבי צבי יוסף וואסילסקי זצ"ל, שהיה זה שזכה במצוה הרבה לדאוג למימון הפעולות החינוכיות של מורינו שליט"א, שמצידו היה שולח לו מכתבים למען ידע מה רבו זכויותיו בכספי תרומותיו, וכך מספר לו על הנעשה בקרב בני הנוערים:

הסעודה שלישית עם הילדים, גם בזה הצלחתי ב"ה, ובו משתתפים כמעט כל הילדים שנמצאים אז בבית מדרשינו. והבחור המשגיח מפקח עליהם עד אחר תפילת ערבית, אשר מתפללים שם במקום הסעודה שלישית. בתחילת הסעודה יורד אליהם האברך רבי נתן שפירא ומזמר עמהם כל הזמירות, ואח"כ ע"פ רוב אני יורד לומר לפנייהם קצת דברי התעוררות וסיפורים, ות"ל על הכל.

ואמנם בארגוני הסעודה שלישית והמלוה מלכה, בזה אחזיק בעז"ה, כי יש בזה תועלת ממשית, כי יש בזה ריוח של חינוך לנוער בכללות, ויש בזה מעלה שאין מפריעים למעלה בהיכל ביהמ"ד את הסעודה שלישית של אנ"ש, ואז מזמרים עמהם ומדברים עמהם ועוסקים ממש בחינוכם - זה ודאי כדאי לי לאחוז כפי מעט כוחותי, וגם זה לא נראה ב"ה דמות של מוסד בעלמא.

ואם יזדמן לי עוד נקודות חשובות מוצנעות ומועילות, ואהי' זקוק לעזר מכם, על זה אכתוב לכם במיוחד.

ונעבור למכתב מאוחר יותר, משנת תשל"א [לעומת הקודם בשנת תשכ"ה], בה אנו מתוודעים לפעילות יקרה נוספת בקרב צעירי הצאן, הלא היא ישיבת הערב, ואלו דברי האגרת המגוללת את המתרחש בפרטורטו:

בענין הסעודה שלישית והתפילה עם הילדים, ההצלחה תלויה בדרך כלל בסגולת המשגיח עליהם, והכל משמאי - אפילו ריש גגרותא משמאי מנו ליה (ברכות נח ע"א), ובחדשים האחרונים התחלפו כמה פעמים המשגיחים.

לפני פסח היה לי משגיח טוב על התפילה, ה"ה האברך ר' יצחק טשינאגל שליט"א, שהוא בעצמו צדיק, והתפלל יחד עם הילדים בחמימות, ואח"כ הפסיק באמרו שזה מפריע את כוונת התפילה שלו, אבל לפני כמה ימים נתרצה לי שוב האברך ר' יצחק טשינאגל וחזר להשגחת התפילה, והוספתי לו עוד עשר לירות בתנאי שילמד כל יום אחר התפילה עם הילדים סעיף קיצור שולחן ערוך, או איזו שיחה מהשתפכות הנפש.

גם בסעודה שלישית התחלפו המשגיחים, וכהיום מנהיג הסעודה שלישית האברך הותיק וחסיד ר' ישראל הירש שליט"א.

השיעורי ערב מתנהלים תחת השגחתו ואחריותו של הרה"ח ר' נחמן בורשטיין שליט"א, ואחרי מה שאירע לו (בהסתלקות רעייתו החשובה ע"ה) כמובן שלא יכול כ"כ לעמוד על המשמר כראוי... כי ר' נחמן נפל עליו עול הבית מהחל ועד כלה עם תשעה ילדים, ומתחיל להרגיש מה שחסר לו, ואני מאמין לו, כי אני כבר מתאבק בענינים הללו זה זמן רב, אבל הוא איש בעל נפש ורוח חזקים ב"ה, ואם כבודו יעזור לו על הצלחת החברה, יועיל הדבר. כי ר' נחמן הוא היחיד המסוגל להנהיג חברה כזו.

והנה רוב הבחורים אחר הבר-מצוה נסעו לישיבת ברסלב בני ברק, [וזוה כשנה שיש שם הצלחה ניכרת מאד ב"ה], והבחורים הגדולים רובם מפוזרים בפנימיות בישיבותיהם. וכל הקול תורה שנשמע בבית מדרשינו הוא ע"י ה'חברה' של ר' נחמן בורשטיין, ולולא זאת היה בית מדרשינו שמים לעת ערב.

חבורות הבחורים

כמובן שהבדרים מתכפלים פי כמה כאשר נסקור את הנעשה למענם של בחורי החמד, שבמינו משקיעים עבורם הון ואון בלתי ישוער, כשעל כל בחור מהחבורות משלמים מוסדותינו כיום מאות ואלפים דולרים מדי שנה[1]. הן בנסיעה הגדולה לאומן, והן בפעילות הרצופה מדי יום ומדי שבוע ומדי חודש, בלילי שיש, בישיבות שבימי שיש שבת, ומי מדבר על הקמפ בימי בין הזמנים...

ואילו אז הסתכמו הפעולות בעיקר במסיבות 'מלוה מלכה', אשר מורינו שליט"א היה צריך לזיזם הכל בעשרת אצבעותיו, ובמסירות נפשו עמל לקבץ הבחורים לשעה שבה ישמעו מעט מדעת הצדיק ובכך יקנו את עולמם לנצח, ועל אשר התרחש אז נקרא במכתב הבא:

תאמינו לי שבכל מוצאי שבת קודש אני עוזב את ביתי עד חצי הלילה למען מסיבת המלוה מלכה עם הצעירים, ואח"כ אני הולך אתם יחד לשוה בשדה, וזה אצלי מסיבות נפש, ובדוחק גדול אני משיג לפעמים מי שימלא מקומי... יש לי בחור חשוב מאד שרוצה לקבל את זה ורק שעוד אחד יהיה לו לעזר, כי זה לא כל כך קל ללכד כשלושים ילדי ירושלים ליישב אותם ולהאכילם ולזמר עמם זמירות ושיקשיבו לדברי החסידות והמוסר ולהתפלל עמהם, והטרדות מקודם ולאחר זה, ולא כל אחד מסוגל לזה.

ובמכתב נוסף אנו קוראים כדלהלן:

המלוה מלכה נמשך ב"ה בהצלחה עוד יותר מאשר בזמן העבר, כי בכל שבוע אני מזמין בעז"ה שיתנהל ע"י אחי, כגון פעם ע"י רבי משה קרעמער, פעם ע"י רבי נחמן בורשטיין, רבי זאב חעשין, רבי יצחק געלבאך, רבי פייבל לעבל, ומשתתפים בה רובם של הבחורים הנמצאים אז בבית מדרשינו, ולפעמים גם כולם, ושורה שם שמחה והתעוררות.

ובמכתב נוסף:

תהילה לא-ל הכל מתנהג כשורה; הסעודה שלישית והמלוה מלכה, הנוער והאברכים ובחורי חמד במצב חשוב ומעולה יותר מאשר לפני כמה שנים, מהם

כמה אשר במדריגתם ניכר שעולים בסולם העולה בית א-ל, וחוסים באמת תחת כנפי בוציא עילאה ננמ"ח ז"ע ועכ"י.

וכאן אנו קוראים על אורח מיוחד, המיוחד מזקני אנ"ש, שהופיע לעורר לב הנעורים:

אתמול בהמלוה מלכה הופיע רבי שמואל הורוויץ... הוא מופיע תמיד בסעודה שלישית ובמלוה מלכה לפעמים כשישי יומא דפגרא, כגון במוצאי שבת הזה לכבוד האור החיים הק', ואמר תורה והתחזקות במלוה מלכה ובא במיוחד לכבוד זה.

ובמכתב הבא אנו לומדים על סעודות מיוחדות נוספות שנערכו בראשי חדשים, וכן על שיעור מיוחד שנמסר לבחורים בשבתות לפני תפילת המנחה:

אודיעו כי בענינינו מתנהג הכל כשורה, כגון המלוה מלכה והסעודה שלישית והסעודת ר"ח. והחודש היתה בעז"ה הסעודה בבית חתני שליט"א.

וכן קבלו כמה אברכים להמשיך ללמוד ספרי רבינו הק' לפני הבחורים להמשיך את השיעור שאמר רבי יעקב תפילינסקי ז"ל לפנייהם בכל ש"ק לפני מנחה.

וכאן אנו מתבשרים על סעודה מיוחדת בימי חול המועד:

הסעודה שלישית והמלוה מלכה מתנהגים בהצלחה, גם בימי חול המועד היתה מסיבה כללית בבית הרה"ח יהודה לייב פראנק שליט"א עבור בחורינו, והשיעור ביום ג' מה שתיקן רבי אברהם מרדכי פעלבערבוים נמשך ת"ל.

ואם רצוננו לדעת כמה בחורים השתתפו בסעודות אלו נראה במכתב זה:

הנני מודיעו כי ב"ה הסעודה שלישית ובפרט המלוה מלכה נמשך בהצלחה. המלוה מלכה מתקיים בערך לפני עשרים בחורים צעירים ותיקים.

וב"ה כי הנוער של היום אחזים בלימוד ומקבלים את תורת רבינו הק' בדעת ובתבונה. גם בבית מבקרים במשך ימי החול כמה בחורים מקורבים משיבות שונות בירושלים לשמוע דברי אמת.

ונסיים במכתב שנשלח אל הרה"ח רבי חיים שלמה ראטנבערג שליט"א, שהתגורר אז באמריקה, בו מבקש ממנו שימסור פריסת שלום מהנעשה במסיבות המלוה מלכה אל הרה"ח רבי שמואל משה קרמר שליט"א, ששהה שם במסע שתדלנות כדי לפקוד את ציון רביה"ק ז"ע, שהיה אז תחת סוגר המדינה הקומוניסטית.

ואלו דברי מוריניו שליט"א במכתבו לרבי חיים שלמה:

ואמור לר' משה קרעמער כי סעודת המלוה-מלכא נתרבה בעז"ה שבאים בכל מוצאי שבת בבית המדרש שלנו 'פאר הנחל' אשר בתל-ארהז בירושלים כמו עשרים בחורים מקשיבים, נפשות יקרות מבני אנ"ש, והוא היה לומד לפנייהם לסירוגין, וכהיום זה הכל מוטל עלי, ואני לא יותר מ"טייפ", והם צריכים מאד לשמוע את דעתו של כבודו ביראת שמים ובדעת רביה"ק ננמ"ח ז"ע.

הישיבה בירושלים

מקום עולה של תורה, הרה"ח רבי אלי' חיים רויזן זצ"ל, הקים בשעתו ישיבה לבחורי אנ"ש בבית מדרש הגדול שיסד וכוון במאה שערים, ובה מינה את מוריניו שליט"א לכהן כריש מתיבתא ולהשפיע על הבחורים תורה ויראת שמים, לצידו של הרה"ח רבי שמואל משה קרמר שליט"א, ומשפיעים ורמ"ם נוספים. אך לא ארכו ימיה של הישיבה.

במכתב זה אנו קוראים על נסיון לחדש את הישיבה:

ר' אלי חיים שליט"א רוצה מאד לחדש את ישיבת הבחורים כאן בירושלים. אם יכולתי הייתי נכנס לזה, אבל מה אעשה שאין לי כח להשתעבד לעבודה, ובפרט עם בחורים. מאד

נוח לי ללמוד יחד עם חבריי בקטמון ולומר שם שיעור בעלי בתים, וכל עסקנותי עם הבחורים היא רק לפרקים ובהזדמנויות.

ולאחר שנים מזכיר מוריניו שליט"א עובדא מפליאה שהתרחשה אז, בישיבה במאה שערים:

זכרתי פעם שחברי הרה"ח ר' משה קרעמער שליט"א, שלמד "סיפורי מעשיות" לפני בחורים בעת שהיתה ישיבת בחורים בבית מדרש של ברסלב במאה שערים, ואני הייתי אז משגיח. ובדרך כלל היה מדבר דיבורי אמת וכן, שמשכו את לבב הצעירים, אולם אז כשלמד לפנייהם סיפורי מעשיות - כמדומה לי ששמעתי, או שהיתה השערת, שהשיעור היה מיד כשבא מן השדה מהתבודדות - הוציא אז דיבורים מיוחדים ונעימים מאד, בבחינת 'שכינה מדברת מתוך גרונו'. וכל זה מחמת שהיה מתוך התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, אז מרגישין את אורו של רבינו.

כוללי האברכים

במכתבים הבאים נקרא על הפעולות בהן התמודדו בשעתו לשלב את אברכי אנ"ש ככוללים שבבית מדרשנו הגדול במאה שערים, שהיו צרים מהכיל את יקרי אנ"ש:

הנני בזה, כי מסתובבים אברכים יקרים עובדי השי"ת, ודופקים על שערי ישיבתנו ואינם נענים. מובן שעל כבודו אין שום התרעמות, מאחר שידענו שעושה יותר מכפי כוחו. כמה מהאברכים מתחננים אלי שאשתדל עבורם, וכשאני מדבר עם... שליט"א מסביר לי שאין כולם מתאימים לשיטתו בסדר הלימוד שבישיבתו, ושולח אותי לרבי לוי יצחק בענדער שליט"א, ור' לוי יצחק משיבני שהוא רוצה לקחתם, אולם אין לו על סמך מה, כי דמיו קצובים.

לפני כמה חדשים דיבר עמי אברך עדין הנפש... שדוחים אותו, וכמעט שזלגו עיני דמעות, כי זכרתי כמה כוחות השקעתי בו בעת בחרותו שיישאר יהודי, ועכשיו שהוא רוצה להשאר בין אנ"ש וחסיד ברסלב - לא ימצא מקום עבורו? והוא לא בטלן, ותמיד כשנכנס לבית מדרשנו הוא ניגש לשיעור של ר' לוי יצחק או יושב ועוסק בתורה, וגם אם יעבוד חצי יום, וחצי יום ילמד בישיבתנו, הוא ישאר יהודי כשר וברסלב'ער חסידי, ואם יידחה ח"ו מי יודע מה יעשה עמו, כי הוא בטבעו אדם רך מאד.

כל זה נתתי לכם לדוגמא. וכמו כן נמצאים כמה וכמה אברכים עובדי השי"ת תלמידי חכמים, ויש בזה גם קצת חילול השם לפני חסידים של "חסידיות" אחרות. וכבר עוררני על כך איש חשוב אחד מחסידיו כב"ד כשהשתדל אצלי עבור אברך אחד.

ות"ל אגיד לכם שבימי בין הזמנים הזה, כל פעם שנכנסתי לבית מדרשנו, היו כל האברכים והבחורים עוסקים בתורה בהתמדה, מה שלא ראיתי כזאת בזמנים הקודמים, כי חבר הבטלים עמאי ואזלא, והצעירים החדשים ב"ה הולכים בדרך הישר ת"ל.

נחזור לענינינו. עשיתי נוסח לפני הרב... ולקחתי כמה חתימות מאנ"ש החשובים שאינם שייכים לפאליטיק, ושולחתים אל הרב... אולי תתעורר מזה איזו טובה לענין החשוב הזה שלא יידחו צעירים מאנ"ש מבית מדרשנו.

זה יעצני רבי נחום יצחק פראנק שליט"א, ואמר לי שאשלח זאת לפני הרב... וגם לכם אודיע כל זאת, כדי שתדעו מזה ואולי תצא טובה לכם מזה.

וזה הנוסח אות באות אשר שלחתי:

ב"ה אור ליום ב' כ"ד ניסן תשכ"ח פעה"ק ירושלם ת"ובב"א.

אל כבוד ידי"נ איש חי רב פעלים למען הרמת קרן רבינו הק' זי"ע ועכ"י, ומקרב נפשות ישראל לאביהם שבשמים, ה"ה הרב... שליט"א.

אחדשה"ט כיאות, הננו להביע את כאב לבבנו למען בנינו

תיקון על כל זה. ר' שמואל שפירא הזכיר כי באמעריקא נוסעים אפילו למקוה עם טעקס...

וכאן נקרא על חבורה שבועית מיוחדת:

ב"ה שבכל יום חמישי אחה"צ יש מנהג קבוע לבוא לביתו של רבי לוי יצחק שליט"א לשמוע דא"ח, ובאים לזה גם מבני ברק, ורואים שדבר זה פעל הרבה חינוך טוב לצעירי האברכים.

ועוד נקרא כאן ממה שקרה שם:

בכל יום חמישי באים מבני ברק כמה וכמה אברכים ויושבים בביתו של רבי לוי יצחק כמה שעות לשמוע דבר ה' סיפורים מהדור הקודם, ומרבינו וממהרה"ת ומתלמידיהם, והכל נכתב ונחתם על ידם למען יעמדו לימים רבים. בביתו לומד רבי לוי יצחק באופן אחר לגמרי מאשר לומד בבית הכנסת, ממש בחיות שונה לגמרי בתוספת חידושים חדשים המחיים נפשות.

בית המדרש החדש לאברכים

בקרב קהילתנו בבית שמש כבר קמו ארבעה בתי כנסיות, אך אז, טרם קמו השינויים החדשים בערי הפרוזות, היו רוב אנשי מתפללים בבית מדרשנו הגדול במאה-שערים.

במכתב הבא נתבשר על ההתחדשות המיוחדת בהיוסד בית כנסת מיוחד לצעירי האברכים, שקבעו מושבם בשכונות החדשות של ירושלים.

כמובן שתלאות עברו על מתפללי בית הכנסת, שנקרא בשם החדש 'פאר הנחל', חלק מהם מתוארות לפנינו במכתב:

הנני בזה מתוך טרדות רבות מכל הצדדים מבית וחוץ, והעיקר שהשי"ת יגמור בעדינו לטובה ולברכה.

בהיות שבעזר השי"ת אחד מהתיקונים הישרים שנתהוה בין אנשי שלומינו הוא שנתייסד בית הכנסת חדש ע"ש רבינו הק', על-יד ישיבת טשעבין סמוך לקריית חב"ד וצאנו בירושלם עיר הקודש, שבסביבה דשם נמצאים דרים כארבעים אברכים מאנשי וכמעט שאינם באים להתפלל במאה שערים, וע"י הבית הכנסת הנ"ל נתרכזו מחדש ומתפללים בכוונה, והבית הכנסת מתנהל לשם ולתפארת בלי עין הרע בלימוד סיפורי מעשיות בכל שבת קודש, עריכת סעודה שלישית ושיעור בגמרא ושולחן ערוך בכל לילה.

כל הענין הנ"ל נעשה בלי שום שמץ של מחלוקת וכלי שום פאליטיק כלל וכדומה. גם הבית כנסת הנ"ל נעשה מקום מיוחד לסעודת ראש חודש לאברכי אנשי"ת.

לכתחילה היתה התכנית לבנות בית הכנסת בסביבה הנ"ל, וכבר היתה התחייבות בערך כמאה אנשי על מאה לירות כל אחד עבור הבניה, אבל אחר שנתברר שאין הבור מתמלא מחוליותו, הגיעו למסקנא לשכור מקום על דמי חדשי, וסך הכל עם השכר חדשי ונקיין ועבור המגיד-שיעור בכל לילה, זה עולה חמש מאות לירות לחודש.

ואולי יראה כבודו להושיט יד לעזרה, ואולי גם במשך הזמן נוכל להסתייע על ידו לשם קניית דירה, לבל נצטרך להתאבק תמיד על סכום ענק כזה מדי חודש בחדשו.

כל זה כתבתי כדי שלא לעבור על דברי חבריי, כי מיום שעלה על דעתם של האברכים דשם [בראשות הגבאי הראשי האברך היקר בעל דעת מיושבת הרה"ח ר' יוסף הכהן ברזעסקי שליט"א] נצטרפתי להם לעזר כפי יכלתי החלושה והדלה, וגם אני חשבתי כי כבודו הוא מהיחידים אשר יבחינו שהיא פעולה ישרה ומתוקנת אשר ראוי להצטרף אליה, בבחי' 'חֶבֶר אֲנִי לְכָל אֲשֶׁר יִרְאוּן וְלִשְׁמַרְי פְּקוּדֵיךָ (תהלים קי"ט, סג).

ואינני בא בתביעה אל כבודו, כי אם שאני חושב שמעצמו יבין לסייע לזה בכושר פעולותיו למען דבר כזה שאנו זקוקים לעזר לישא את המשא הכבד הנ"ל.

החסר במשפיעים

במכתב מעניין מתאונן מוריני שליט"א, שחבל ואין לנו עוד משפיעים, וזה לשונו:

האברך היקר ר' אברהם מרדכי פעלבערבוים שליט"א עומד להגיע לארצינו הקדושה לפני ראש השנה הבעל"ט בעז"ה. הוא נצרך לנו מאד, כי מה שחסר לנו העיקר הוא משפיעים, לקיים דברי החכם המובא בתחילת מעשה ג' (בסיפורי מעשיות) שציוה לפני מותו לבניו ולמשפחתו "אז זיי זאלן אנטרינקען בייעה, איר מעגט עוסק זיין אין אנדערע פרנסות אויך, נאר דאס זאלט איר זעהן תמיד צו טאן, אנצוטרירקען בייעער" [ציוה אותם להשקות אילנות, גם יש לכם רשות לעסוק בשאר פרנסות אבל בזה תשתדלו תמיד להשקות אילנות], שזה מרמז

ומקורבניו היקרים, כי הנה פרחה הגפן הנצו הרימונים ת"ל, הנוער שלנו מתרבה כ"י, ורובם ככולם שוקדים על התורה ודלתי רבינו הק', וקול התורה והתפילה נשמע בבית מדרשנו, ועתה נתוספו חתנים מבחורי חמד הפורחים בכרמנו, ונתרבו אברכים חדשים הדופקים על שערי ישיבתנו ואינם נענים, הרה"ג החסיד ר' נחום יצחק פראנק שליט"א משיבים כי תמיכתו קצובה והוא עוד מתאבק בחובות לאלפים, ועל סמך מה ועל זרועות מי יקחם. הרה"ג החסיד ר' קלמן רוזין שליט"א משיבים כי הוא מנהיג את ישיבתו על קו ושיטה מיוחדים את מי לקחת ואת מי לא, אשר לפי דעתו זו היא הצלחת הכולל שלו, ובין כך ובין כך קצר המצו מהשתרע, ונשארים נפשות יקרות עובדי השם עדיני הנפש נידחים בשתי ידיים משיבה של מעלה ומשיבה של מטה אשר בבנין בית מדרשנו. עיינו זולגות דמעות - צעירי הצאן הללו מה חטאו ומה פשעו, ולמה גירעו מנחלתם. כמה כוחות נשקעו בהם בקרבתם לפני ה' על פי דעת רבינו הק', ועתה הזאת נעמ"י?! כי ידחו וישארו בחוץ, לאן יפנו ולהיכן ילכו. אנא שימו לב שלא יתרחקו בנינו ומקורבנינו, אלא ימצאו מקום קליטה בתוכנו, ויתרחב גבולנו "וּבְרַבְּעַת חֲדָרִים יִמְלְאוּ" (משלי כד, ד) ועצת השם תנחנו, וחפץ ה' ביידינו יצליח בזכות רבינו נצח שבנצח.

עד כאן לשון הנוסח שערכתי וחתמו עליו למעלה מעשרים חשובים מאנשי, ושלחתי אותו היום לפני הרב, וכל אלו הם דברים אמיתיים, דברים כהווייתם.

הכתב הנ"ל עם החותמים, שלחתי היום לפני הרב... השתדל נא שייצא תועלת מזה, כי יש התרעמות בבית מדרשנו, ואני ת"ל עשיתי את הדבר בתכלית ההצנעה, ולא ידעו מזה כמעט רק החותמים, ולקחתי חתימות רק מערנסטע אידן ולא ממחרהרי ריב ח"ו, כי אם מאנשים נוטרליים.

והשי"ת יהיה בעזרונו שלא יגיע לריק ח"ו, כי הדבר עלה לי כמה וכמה שעות, וכן נזהרתי שלא אפגע בכבוד שום אדם בנוסח הכתב.

וכאן נראה כי השתדלות עשתה פרי:

ר' נחום יצחק הכניס לישיבה ארבעה אברכים שעמדו בחוץ, אשר זו היתה תועלתם הנחוצה, ואלו הם, האברך... אני השתדלתי עבורו והרבה כוחות השקעתי בו מילדותו. ור' נחום יצחק הודה לי שיש לו נחת-רוח ממנו, שיושב ועוסק בתורה ואינו מבטל זמנו. וכן הכניס אברך אשר זה מקרוב התחתן... הוא אברך יקר עובד ה', והוא יושב ושוקד על התורה ועל דרכי רבינו הק' זה יותר משנתיים. וכן הכניס אברך יקר מאוד, השוקד כבר תקופה ממושכת בבית מדרשנו, והוא חסיד ולבבי מאד, וכן הכניס עוד אברך תלמיד חכם וברסלב'ער חסיד. כל אלו הכניס במסירות נפש, על שום סמך כלשהו של הכנסה.

...

ממאה שערים נעבור לשכונת קטמון, ככולל 'אור אברהם' שיסד וניהל הרה"ח רבי משה בורשטיין צ"ל, שם הגיד מוריני שליט"א שיעורים רבות בשנים. על זאת הוא כותב:

פרישת שלום מבן אחותי יעקב גדלי' תפלינסקי זכיתי ללמוד אתו יחד בכל יום בישיבה הק' בקטמון. בישיבה זו לומדים בחבורה יחד ובידידות רבה כל שעות אחר הצהריים שעה אחת שולחן ערוך, וכן בספרי רבינו ומוהר"ת זיע"א. בזמן העבר גמרינו י"ב תורות בליקוטי מוהר"ן עם כל ההלכות שבליקוטי הלכות, כפולא דאורייתא, ונתחדש דברים נפלאים, ובהתעוררות והתחזקות.

בשעות לימודנו בישיבה הנ"ל נכנסים גם אנשים מבעלי הבתים לטעום מצוץ דבש תורתנו, כפרט בין מנחה למערב משתתפים כל הציבור בשיעורינו, [והיא ישיבה כהלכה] מי יתן והיית גם אתה נמנה עמנו, וכן יהי רצון.

התאחדות האברכים

כעת תורו של הקורה בחבורות האברכים. יתכן שהיה נהוג אז להתאסף רק פעם בחודש, כמשמעות המכתב הבא:

ב"ה שהסעודת ראש חודש מתנהג בהצלחה. מתאספין בכל ר"ח בערך כשלושים אברכים מתוך שמחה והתעוררות כל פעם בביתו של אחד מהחבורה. כל אחד מקבל פתקא בביתו לפני ר"ח למקום שתהיה הסעודה והזמן. הסעודה נערכת בראשות חברי החסיד רבי משה קרעמער שליט"א חתנו של הרב החסיד רבי גדלי' קעניג שליט"א.

אך בד בבד נקרא במכתב זה, על הקורה מדי לילה:

בכל לילה עושים 'טעקסי' להשדה על התבודדות. משתתפים בזה רבי שמואל שפירא ומחותנו רבי אברהם יעקב גאלדרייך ועוד אברכים, כל אחד מהנוסעים משלם חצי לירה (האחראי ע"ז הוא האברך ר' ישראל הירש). אם יהיה לו הדמנות לשלוח עבורו זה, יקלע למטרה קדושה מאד, כי ללכת בלילה עד השדה זה כבד מאד וגם יש סכנה רוחנית מההשחתה שרואים בדרך, והטעקסי הוא

על קירוב נפשות, בבחינת 'דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים' (יומא כה ע"ב), בפרט למקורבים הצמאים לשמוע דבר ה'.

שכרן של פרנסי ישראל

על מסירות הנפש הנדרשת למען הפצת תורת רבינו נקרא בזאת:

רבי נתן ליבערמענטש שבא בכל יום חמישי מבני ברק לירושלים ללמד דא"ח ברבים, הוא מתמה שצריכים לבוא מבני ברק לירושלים על זה. ואמנם אי אפשר לדונם לכך חוב ח"ו, כי להמסר לטובת הכלל צריכים מסירות נפש, כמו שאמרו במדרש רבה בסדר וזאת הברכה "קָלְדָּשִׁי בְּיָדְךָ" (דברים לג, ג) אלו פרנסי ישראל שנותנים נפשם עליהם.

ועד היכן הגיעו פני הדברים נבין מהאמור להלן:

תאמין לי חביבי וידידי כי כפי מה שעבר עלי אשר כשל כח הסבל, אשר אין בי כח לישא את עצמי לבד, ומכל-שכן את טפלי שיחיו, ואני נושא עיני למרום ומצפה לישועתו בכל עת ורגע, אעפ"כ זה ריוח גדול אצלי כל תנועה של עזר שאני יכול לעשות, ולהיות נטפל לעושי מצוה ולמען כבודו יתברך - זה אצלי ריוח גדול בעולם הזה, כי סוף כל סוף לא באנו לזה העולם כי אם להמליכו ולייחדו, ובפרט על ידי קדושת זיקוקין דנורא תורת רביה"ק.

קירוב קרובים

ובמכתב דלהלן נקרא תשובה נוקבת לשאלה שנשאל מוריניו שליט"א בימים ההם, למה הוא מקדיש זמן כה רב להשקות את בחורי אנ"ש, בשעה שהיה יכול לפעול גדולות ונצורות בקירוב רחוקים. ומוריניו שליט"א ענה במילים חודרות שיש בהן הרבה כדי ללמד על שכרם של משפיעי אנ"ש, ועד כמה חשובה בעיניו הנחלת תורת רבינו לבני הנעורים:

תסלח לי מאוד שלא השיבותיך על המכתב ששאלת בענין להימסר לקרב רחוקים, ואין זה כעת לפני להשיב על נכון, כי אני טרוד מאד, ותדייניני לכך זכות.

בדרך כלל השקפתי בזה, כי זה כלל שבכל דבר שאדם מתמסר יותר מדי לדבר אחד - לעומת זה הוא מפסיד הרבה דברים ותיקונים והתקדמות בעבודת ה', כי אין בכח לפעול בכל השטחים בעת ובעונה אחת, זולת אדם שיש לו נשמה כוללת.

ולכן למעשה אם רואה אדם שיש לו סגולה מיוחדת והצלחה מרובה בענין קירוב רחוקים, עליו להתמסר לזה, כי הוא דבר גדול עד אין קץ, ומי שמסוגל פחות, צריך שיתמסר פחות, מפני שלפעמים הפסדו יותר מהרווח, ושכרו יוצא בהפסדו. אמנם לעזור בממון ולפעמים להיות נספח לעוסקי במצוה רבה זו, זה בודאי שייך לרוב.

אני אצלי בעצמי ראיתי שאם הייתי עוסק בזה, הייתי ע"ז מזניח הרבה מקורבים, וראיתי שכדאי לי לחזק בחורים הסמוכים על ידי שישארו יהודים כשרים, והייתי תמיד מעדיף עבודה זו שהיא קרובה הרבה לריוח ורחוקה מהפסד.

ארגוני החסד

בזכינו לארגון הנפלא "למען אחי", המאגד בתוכו פעולות לצדקה וחסד עבור נצרכי קהילתנו, בימי השנה הרגילים, ובעיתות שמחה, כשלאחרונה אף הונחו היסודות למען קרן "בנין שלם", לעזר ולהצלת ראשי המשפחות בנישואי הצאצאים.

במכתב, שחלקו הובא לעיל, מזכיר מוריניו שליט"א את הצורך הקיומי שבהקמת מוסד זה, ומגולל אף את הקמת המפעל הנוסף שבמסגרת מוסדותינו, הלא הוא מפעל מפעל "שמחת החג", המחלק לכל משפחות הקהילה חלוקה מכובדת מאוד הכוללת בתוכו את כל צרכי החג במחשבה על כל דבר קטן וגדול בהרחבה גדולה בפסח ובסוכות, שנוהל עוד על ידי זקן ופאר אנ"ש הרה"ח רבי לוי יצחק בנדער זצ"ל.

וכה כתב מוריניו שליט"א:

קרנות הצדקה והחסד לעניי ירושלים אנשי שלומנו הע"י אשר רובם ככולם הם נצרכים גדולים אשר תורתם ואומנתם ויושבים בישיבה יומם ולילה ועובדים את ה' בצניעות מתוך דחקות וקושי, ופרנסתם אינה מספקת אף לחייהם היום יומיים.

וזכור לטוב האי גברא רבה ויקירא חסיד ועניו פאר עדתינו חסידי ברסלב בעיה"ק מהורה"צ ר' לוי יצחק בנדער זצ"ל נשמתו עדן, אשר לצד עוצם צדקותו וחסידותו הנודעת בשערים הגדיל לעשות ועמל בכל לב לרווחת אנ"ש דחסידי ברסלב, וברוב יגיעה העמיד קרן חסד אשר תתמוך בעין יפה בעניי ונצרכי אנ"ש ובמשפחות האברכים עמלי תורה, ובפרט בפרוס כל חג בהענקת קמחא דפסחא וצרכי יו"ט בהרחבה.

אחר שהרה"ח רלו"י עלה ונעלה לשמי רום זה כמה שנים אשר נפלה המעמסה על כתפי הדלות אשר כורעות תחת נטל העול הכבד, כי לבד עזר יו"ט עוד ניתוספו במשך שנים אלו ציבור הנתמכים בירושלים ומחוצה לה פי שלוש ויותר מאשר בעבר.

כסף מנלן?

פרשת הכסף היתה ועודנה פרשה ארוכה בפני עצמה, ונקרא אודותיה במכתבים הבאים, כאשר במכתב הראשון אנו קוראים דברים יסודיים, שדווקא משום גודל נחיצות הענין, אשר נחשב עד למאד שמי שמים, ובפרט כאשר מדובר בכל הקשור לענייני רביה"ק - 'דעם רעבינס זאך', מתגברים עליו המניעות, ומניעת ממון בפרט.

על כך במכתב אשר יצא ראשונה:

יסלח לי על איחור מכתבי אליו, ורב תודות עד בלי די על הטובות שעושה לי ועל הטובות שעושה לאנ"ש, כי לכל מי ששולח הוא קולע אל השערה, ובזכות זה יפתח לו ה' את אוצרו הטוב ברוב ברכות ורוב הצלחות בגשמיות וברוחניות והרבה נחת מצאצאיו ותלמידיו, ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח בזה ובבא לעולמי עד ולנצח נצחים.

הייתי טרוד מאד בימים האחרונים עבור ישיבתנו של הבחורים בבני ברק. וכל דבר שעושים עבור כבוד רבינו הק', הולך בקושי מאד, כמו שאמר רבינו הק' בעצמו עוד בחיים חיותו, שגם בנותיו [בנים בחיים לא היו לו] לפעמים נגשים עד ה"קלאמקע" (-ידידת הדלת) ונסוגים מחמת מניעה, כי על דבר שבקדושה מניח עצמו הבעל דבר לארכו ולרחבו, מכל שכן בדבר הנוגע לבחירי דצדיקיא, אבל זה ברור שכל דבר שחוטפין - "סלקינן ואפינן ובשלינן" ועי"ז "נבנית קומת השכינה - וכד חס גביה יתהפך מדין לרחמים" ויאר ה' פניו אלינו (כמבואר על זה בלקו"מ סי' ב).

ועוד מכתב על המניעות וסיבתן:

יש לכבודו הרבה לשמוח במה שהקים נקודות חשובות כאלו במקום הקודש פעיה"ק - ע"ש רבינו הק', כי זה מקרוב ראיתי באיזה ספר, שמאז שנחלקו ישראל על מלכות דוד - כל מה שאדם עושה דבר שבקדושה יש לו מתנגדים וקטרוגים, וזה כל עבודתנו ותיקונינו עד שתוקם מלכותו יתברך על מכונו.

...

ועוד על חשיבותן של התמיכות:

תודה רבה והכרת טובה על התמיכה של רבי מאיר רוקח מהשפעתכם. כמה זמן של ביטול תורה ותפילה מבלים על סכום כזה כאן בארצינו. וכל המסייעים לי יתברכו בכל הטוב המיועד לעושי צדקה וחסד, מהא"ל הטוב, ויזכו לחזות' בנועם' ה' ולבקר' בהיכלו, ס"ת תרומה, ונזכה לישועת ישראל הכלל והפרט ובביאת ינון במהרה דידין.

...

ונסיים בהמשכו של המכתב הראשון משנת תש"ס, אשר בו פתחנו תחילה, ובמהלכו מאריך לתאר את פעולות התורה החינוך והחסד הרבים שבמסגרת מוסדותינו, ובסיום דבריו קורא לאמור:

ברם, דא עקא, שפעולות ברוכות אלו עולות כסף רב והוצאות עולות להון תועפות, עלי היו כולנה, ואין לנו שום מקורות הכנסה קבועים, בפרט שתהילה לא-ל קהילתנו נשארה לפליטה פה עיה"ק ונמנים בין אלו העומדים בנסיון הקשה ולא כרעו לבעל ואין אנו הניגם מכספי השלטון והעירייה לא במישרין ולא בעקיפין.

לעת כזאת מניתי את האברכים החשובים הרב ר' יואל צבי ראטנבערג שליט"א והרב ישעי' פריינד שליט"א להיות עומדים בעזרת בנישואת עול ההוצאות הגדולות ולהתרים את הנדיבים בעם למען מצוה רבה זו.

אחי ורעי! מעומק ליבי אקרא, אנה במטו מכס חגרו בעוז מתניכם לעמוד לימיני בעת דוחקי ולקבל אותם בסבר פנים יפות, ולהשתדל בכל הכוחות והיכולת לקחת חלק במצוה נשגבה זו, אשר ממש אין לאל ידי לשאת במשא הכבד המעיק על לבבי ונוגע לנפשי ממש.

ובטוחני שכל העוסקים והמסייעים בזה יתברכו מאוצר הטוב בשפע ברכה והצלחה בריות גופא ונהורא מעליא, וכדאי היא מצוה זו להגן על כל העושים והמעשים לפתוח להם שערי ישיועה וסייעתא דשמיא מתוך נחת דקדושה לאורך ימים ושנות חיים ויושעו ברוב ברכות ושובע שמחות, אמן.

מיר זענען געטריי דעם רעבין, צו בויעהן זיין משכן.

מיר זענען געטריי למען ארבע מאות אנשי שלומינו
המתחממים באשו הבוער של רבינו הק'

תמונות - מוניקה

מיר זענען געטריי למען כ־200 בחורי החבורות
להדריכם בנתיבות התורה והיראה בדרכי רביה"ק זיע"א

מיר זענען געטריי למען המכינה לישיבה קטנה
בשנת ההכנה לימי הבחרות

מיר זענען געטריי למען כ־200 תינוקות של בית רבן
איערע קינדער זאלט איר מודיע זיין ואס דא האט זיך גיטאן

מיר זענען געטריי למען נשות קהילתינו
"מאכן אייערע ווייבער חסידות"

מיר זענען געטריי למען בנות ברוסלב
להנעימם מנופת צוף מתיקות דרכי רביה"ק.

ברסלבער חסידים!

מיר זענען געטריי פארן רעבין
בממון ברצון ובטירחא